

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap. A DEBRECZENI SZABADELVÉPÁRT KOZLÓNYA.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
6t hasábos petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdetéseknek leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. A hirdetések a szerkesztői irodában vétetnek fel. Az előfizetési s hirdetésményi pénzek a kiadóhivataltal, a lap szerkesztéséhez tartozó költségek s a szerkesztési irodában a "Tiszta-bankház" (Föpöcz, 1884. szám a. folszint jobbra) cizemendők.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Égész évre . . . 10 ft.
Félévre . . . 5 ft.
Negyedévre . . . 2 ft 50 kr.
Egy hónapra . . . 1 ft.
Előfizetheti helyben a kiadóhivataltal, a városi könyvtárban, (városi háza épület, az udvarban balra) azután Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvtárosoknál, vidéken a postahivatalkónál.

Debreczen ápril 8.

□ Tegnap vezérezikünkben írtuk volt, hogy az a néhány száz debreczeni szűzbalfüggetlen bus magyar. — a kik a fővárosból vett ordrék szerint járják itthon azt a táncot, a minék bizony sokan megadták már az árát, — felköték a kolompot, s most már csak harangozni kell vele.
És ime még csak alig hogy kibocsátottuk ama szavakat tollunk végéről s már is hangzik a nagy kolomp.
Bim bam! bum bum! az újdonsült debreczeni független párt vezérfiai, Gálósi Gusztáv és Szatmári Károly, mint ideiglenes pártelnök és jegyző, kibocsátották a „Debreczen” tegnapi számában a manifestumot. Debreczen város polgárait, s beinvitálták őket a hó 25-dikére a városi háza nagy tanácstermébe, hogy ott a Csávolszky-Moesary regime uralmának hi alattvalókat szeressenek, s hogy kudarcaikat számát ismét egygel szaporítsák.
Hát már annyira megcsökönösödtek önk tisztelt mandatarusai az „Együttérzés” nagyratörő férfainak, hogy önkön sem a szép szó, sem a felsülés, — a nevéstgessélet sem képes javítani! — Hát nem láthatók még be eddig, hogy főkevések a város polgárai között nem fognak siker által korozhatni soha, mert a város polgársága bir anyai politikai érzéssel, s tapintattal, hogy a talmiaranyat meg tudja ám különböztetni a valódi aranytól, s ma már nem attól feltételezi valakinek a hazafiságot, hogy ki tud hangosabban kurjongatni, — hanem megértve a hazai anyaru állapotát, s megértve azt, hogy minden előtt a hazai anyagi bajain kell, még pedig sürgetően segíteni, — mert az anyagiag főnkre jutott országnál az államiság legfőbb kellékei hiányában önállóságáról, függetlenségéről álmodni sem lehet, — sietett támogatni az új pártközvetlenségével az országot, mint első sorban az ország zilált anyagi ügyeinek rendezését tüzte ki hazafias feladatának.
És tette ezt városunk polgárságának hatalmas többsége, a Tisza Kálmán febr. 3-diki beszéde alapján, melyben kimondta hazánk e lelkes nagy fia, hogy valamint ő nem követel elfeladatát senkitől, úgy ez iránti követelést sem fogadhat el senkitől.
De Tisza Kálmán ama nevezetes, és hazánk politikai életében örövendes fordulópont képező beszédének eme szavait, a tisztelt szűzbalfüggetlen agitátorok egyre ignorálják, valamint ignorálnak mindent, a mi nem illik bele az ő handabandájuk keretébe.
És ez ignorálást egész a megbotránkoztatásig viszik.
Ezeknek az uraknak, az az elvők, hogy ha akarják vemhes, ha nem akarják nem vemhes.
Alig van a világon oly könyv, vagy oly nyilatkozata az emberi szellemnek, melyből ha a roszakarat egyes pontot, összefüggés nélkül az előzményekkel, vagy azzal, a mi magyarzatuként még ahhoz tartozik, — ki kap, az az illető szerző rovására férre magyarázható nem lenne. És ezt jól tudják oda át a t. független uraságok, és mert jól tudják, ez kezükben a leggyakrabban használt fegyver a hazá megmentésére alakult szabadelvűpárt azon

tagjai ellen, kik az előtt a balközéppárt nevezete alatt küzdöttek a hazai boldogítási érdekében.

Oly minden bíralaton álló áll visszafelcs, mint a minót a függetlenek azokkal az úgynevezett bilári pontokkal elkövetnek, csak is oly egyénektől telhetik ki, kik nem lévén hatalmukba a nyíl sisakkal, ösztintén, minden hátsó gondolat nélküli közdelem, — kénytelenek ál utakhoz folyamodni, a melyek még a politikában sem tartoznak a legtisztességesebbek közé.
De hát azért van toll a kezünkben, hogy felvilágosítsuk azokat, a kiket ök tévútra akarnak vezetni, s ezt legközelebb tenni is fogjuk, s szölandunk a bilári pontokról, — melyeknek a független uraságok csak a közepét tartják alkalmasnak arra, hogy azokat ellenünk nagy hihűlővel felhasználják, szólni fogunk a bilári pontokról azoknak egész terjedelmében, s végül azon programról, a melynek alapján a volt debreczeni baloldali párt 1872. mártius hó 17-dik napján megalakult, — s a mely program hasonlóképen teljesen figyelmen kívül hagyatik a függetlenségiek által, mert lát az sem illik bele az ő hihűlőjükhöz.

□ **A szabadelvű kör** ápril 6-án tárgyalta a házban legközelebb megvitására kerülő adófórványjavaslatot, s azokat változtatással elfogadta. A házban a tárgyalások gyorsan haladnak előre s valószínű, hogy a jövő május hó közepéig az összes most még tárgyalásra váró javaslatok megvitatása befejeztetvén, az ország még a pünkösdi ünnepek előtt a trónbeszéddel befejeztetik.

□ **Kaszapinovic** vezetésével ápril 6-án érkezett Pancsováról egy küldöttség a belügyminiszterhez, mely állítólagos sérelmek orvoslását akarja kérelmezni.

□ **A nemzetiségi képviselők** közt szakadás történt. Trifunecz Sándor a „Zastava” utolsó számában megjelent cikkében védi magát Miletics gyanasitási ellen, ki az utóbbi időben volt politikai elvokait a legotrombább gyanasitásokkal illeti. Trifunecz nagyon szépen írt cikkében kifejté, hogy a folytonos meddő panaszkodás és agitatio nem vezet semmiféle hasznos célra, és hogy a szerbeknek ép úgy kötelességük oda járkozni, hogy a hazai felviruljon, mint a magyaroknak, ha a szerbek itt élni akarnak.

AZ ORSZÁGHÁZBÓL.

A képviselőház ülése apr. 7-én.
** Enlítettük tegnap, hogy a ház mily gyorsan haladt elő munkálataiban dacára a függetlenek akadékoskodásának; a tegnapi ülésen azonban a tárgyalás gyors folytatást a vadászati törvény 16. §-a körül kifejtett discussio nagyon megzavarta. És a szóár itt is a szélsőbaloldali részéről özőnlött, migem elvégre a gazdag forrás mégis csak kiapadt s a nevezett § eredeti szerkezetébe elfogadtattott.

A KIRÁLY UTJÁRÓL.

□ A király ápril 5-én délelőtt 11 óra 16 perczkor vonult be Velencebe oly fényes fogadtatás mellett, a milyent csak a lagunák városában rendezni lehet. A rég elmúlt pompa és dísz romjai ismét kiigazították s Velence valódi tündérvárosi képet öltött magára.
Hatalmas látványt nyújtott a mint a vaspályaudvar közelében levő templomok és házak föléle és ablaka zsufólva volt emberekkel. A gondolkó óriási száma lepte el a tengert, mind-

egyik földszivte és fölzászlóva, de a vaspályá közelébe csak az előkelőbbek juthattak. Igen gyönyörű volt mind szépség, mind izlés tekintetében a municipium által kiállított 12 gon-tében a municipium által kiállított 12 gon-tól; mindegyik csak úgy fényelt az aranytól, s az evezősök finom selyembe voltak öltözve. A többi gondolkó szorosra csatlakoztak egy-máshoz, midőn egyszerre csak tizenegyet ütött az óra, s az udvari méltóságok képviselői arany ruhákban, a magasabb rangú katonák teljes díszruhában, az idegen konzulok, mind a teljes vaspályához siettek. — A házak már mondhatni tulságosan is föl voltak zászlóva, az ablatokon asszonyok és leányok néztek ki, s a kik ott nem kapott helyet, a ház felélelő bántulata és várta a történéndeket. Egyszerre csak zajos éljenzés tör ki, tizez kéz kezd tapsolni, az olasz király ment gondolóján a vasuthoz. Öt követtek a királyi ház tagjai, a miniszterek s Velence hatóságának előkelőbb tagjai. Egy század karabélyos s egy század a cremonai ezredből képezte a díszorséget. A két század között a zenekar állott. Az olasz király olasz tábornoki egyruhában volt, mellén a szent István-érem csillagával. Jobbra tőle Humbert herceg, balra pedig Amade foglalt helyet. Mindkét herceg az szent István-érem szalagjával volt fel-díszítve. 11 óra után 5 perczel az óra vége jelezte, hogy a vendég uralkodó közlekedik Velencebe. A mint a vonat közeledett, óriási éljenzésbe tört ki a közönség, a zenekar pedig a néphymusz kezdte játszani. Az osztrák-magyar uralkodó marsallai egyruhában, az Annunciat-renddel mellén, kilépve a kocsiából, könyvet lepedekkel haladt az olasz király felé. A két uralkodó kezét nyújtá, megölelte és szívesen megölelték egymást. Azután uralkodónk a két herceggel ment, s barátságosan megszorította kezüket. E közben a kíséret is kiszállt a vasuti kocsiából. Andrásy Gyula gróf honvéd egyruhát viselt és az Annunciat-rendet. Közvetlen volt Membrera gróf és Hofmann. Bemutatás kevés történt. Ezután uralkodónk személt tartott a díszorség felett, s kilépett a vaspályaudvarból. A mint a két uralkodó látható volt, zajos éljenzés hangzott föl, egész Velence örömmel nézett föl. A gondolkóba való előhelyezkedés hamar és gyorsan megtörtént. Először a királyi gondola haladt, utána a municipium, a kíséretet víve. A látvány nagyszerű volt; a gondola hajóhad gyorsan haladt a vízben, s a nap sugarai egészen megélelték a színtájakot, melyet a gondolkó festői szép külseje nyújtott. A mint a két uralkodó a nagy esztornánál a palotájához ért, kiszállt azonnal, s fejedelmünk bemutatatta magának Margareta főhercegnőt, s az olasz udvar főbb embereit. Ezután a Márk-térre haladt a két fejedelem, hogy személt tartson a csapatok fölött, melyek ott voltak felállva. Tapssal és éljenzéssel fogadta a közönség a két fejedelemet, kik Andrásy, Beck, Venosta és mások kíséretében gyorsan elhaladtak a katonák előtt, mialatt 5 zenekar játszta a néphymuszot.

A katonák elvonulása után a fejedelem lakásukra mentek, azonban a hirtelen összegyűlt néptömeg éljenzése folytán csakhamar az erkélyen jelentek meg, hol a nép megújuló örömrivalgása közt szorított meg egymás kezét. Ezután történt a hivatalos kölcsönös vendég ért, s ezzel az első nap ünnepélyességét vette ért. Hat óra körül a család díszbeöltözve, ugyanakkor pedig Visconti-Venosta a politikai világot hitta meg vendégül.

VIDÉKI LEVÉL.

Tététlen, ápril 6. 1875.

Tiszt Szerkesztő ur!
Örömmel olvastuk a „Debr. Ellenőr” 66. számában, hogy nagy Debreczen városi lelkes polgárai tulnyomó részéből a szabadelvűpárt végleg megalakult; nagyhorderejű esemény ez, követésre méltó példa. — Vidékünkön a szomszéd Bihar-megyéiben is megindultak nem a párt, hanem a jövő országgyűlésre való követeléseket mozgalmak, tehát Bihar nem maradt hátra — mint hajdan a kis tükörből tanultuk, ha nem ajtóstudt rohant a házá!
Husvét másodnapja délutánján ugyanis a vasuton megérkezett Kaba alá az indóházhoz e hazának nagy fia Csanády Sándor ur, hogy

hirdetné a szűzbalfüggetlen, mely töltené be a népet teljeseddeli Szentlelekkel!!

A mint hallám a vasutnál roppant lelkesedéssel (?) fogadta a kabai 48-asok közül egy kiküldött! homna a városba a városi háza-hoz ment.

A monda szerint 3—400 elvbarát várta ott, nagy éljenzéssel fogadva a nagy férjút, majd szónoklatot tartott, képzeltetni hogy kárhoztatta Tisza Kálmánt mint elvtagadót, egyeb-aránt ezuttal nem volt nagyon mérges Csanády ur!

Ezután nyomatványokat osztott ki, bizonyosan program lehetett . . . a jövő programja!

Mely benyomást tett Kaba község dérék népre Csanády ur szónoklata? nem tudom teljes-bizonyossággal, hiszen ő eddig baloldaliak voltak nagyobb részben, vallván Tisza Kálmán elveit.

En a népközt élek, ösmerem azok szokásait, sajtóságait, gondolkodás módját, módomban van gyakran hallhatni nyilatkozatukat, különösen a mostani politikai nagy átalakulásra vonatkozólag.

A 48-as pártiak, kiknek némely tagját én igen nagyon tiszteltem és becsültem, ott az országban minduntalan szeretnek a népre hivatkozni, a nélkül hogy ösmernek a tulajdon-képpen népet.

Nem pártélelekből szölok, de ki kell nyilatkoztatnom, hogy az uj kormányt kinevezése jó hatással volt a népre.

Sajátjóság tüncem, hogy eddig nem figyelt oly nagyon rá: ki a miniszter, mit csinál? . . . az ólta valóban élelkebb a tudvány, kapósbabb az újságok, értekekkel öltvább bennök különösen az országgyűlési tudósítókat, ez tény!

Elmúlt az az idő, amikor hatást gyakorolt a 48-as vezérőrnő szava a népre, hitt a nagy szavaknak, a nagy igéretekeknek! de mind-ezek üres phrasáknak bizonyultak be.
A nép józanabb része átlátta, hogy a 48-asok kívánsága soha sem lehet teljesedésbe, mert úgy vélekedik, hogy ezt kívánja a társadalmi rend, a közérköleség érdeke.

Nem tetszik a 48-sok tenni szokták — különösen ez előtt — faluról-falura járva, rá dőlősen kivántak elvöket, az ilyenek által könyv-nyen az egyenetlenség, a viszály magvait szórta, az egyenetlenség, nem gondolva meg, hogy így hatják szerteszét, nem gondolva meg, hogy így a kedélyek felzaklattanak, s a békes földnépe között kárhozatos visszavonás, gyűlölség támadhatna!

Hagyni kell őket magokra, fogják azok jól tudni, hogy mit kell tenniük!!
A közel jövő megmutatja, hogy mennyire megtanult a nép józanul gondolkodni, megőrléshez, hogy a népre hivatkozók kárával lenéz ez!

Ritka, mint a fehér holló már ma azon epizódi, a mi a legközelebbi összeírás alkalmával nálunk történt, hogy egy választó, ki a régi időkbel, a korteskedés fénykorából való, megkérdezte, „na D. bácsi, ki lesz a követnök? — azt felelte lakonice: nem bánom én akárki! mihaszna, nem adnak már ívóst többé. . . .”
A nádudvari választókerületben még csak sejtelmével sem bírnak annak, hogy ki leend követnök; ráérünk arra még! hiába mi nem vagyunk szűzbalfüggetlen, nem fogunk dobball verebet, annyival inkább követet!! mondaná rá az én örök ifju kedélyvel megáldott M. Gida bátyám.
Isten velünk.
Papp.

Családi gyilkosság Wiedenben.

Pokorny János szabómester 10 év előtt harmadszor nősült, mely házasságából 8 gyermeke született, ezek közül 5 maradt életben. Pokorny könyvelő, izsakos ember volt, neje azonban a család jövőjét biztosítani kívánta, ezért minden tehetséggel oda igyekezett hatni, hogy férje józanabb életet folytasson. Pokorny hogy férje józanabb életet folytasson, a keresett pénzt kávé- és sörházakban költö el, olykor aljas nők társaságában. A szegény nő e mellett nagyon sokat szenvedett férje durva bántalmazásai következtében, de nyugodtan lemondva

Vidéki hírek.

□ **A szakalházi erdőben** elkövetett rablói gyilkosság elfogott részese Ouyakka Juan mackuslag tagad mindent, bár bizonyítottat reá, hogy e gyilkosságok közül még Arad és Bihar-megyéekben 7 rablói gyilkosságot vitt véghez. Valódi neve Baga Juan, s Csintye aradmegyei nomád faluból való. — **A keeskméti postán** a Budapestre érkezett postaközlendényből 1116 fírt klopoltak. Kadich fővárosi posta felügyelő azonban kiküldetvén, rövid utánjárás folytán a

„Csak egyetlen személy ismerék gyermeke-m, ki engem nagyon szeretett — mielőtt atyádat ismerem — szült anyja, — s ez már évek előtt meghalt. Isten nyugtassa meg. — Hogy nézett ki azon férfi?”
— Öregesen mama, kevéssé sántított, de tisztán volt öltözve. Kevéssé felszeg volt, s kezét sajátjóságban hímblatta.
— Iyen formán? — mondá Arden asszony, hüvelykujját kifele görbítve.
— Igen mama. Ismeri őt?
— Ha ismerem-e gyermekem! Atyámat irtad le.
— Mama!
— Tudom hogy lehetetlenség. Szegény atyám régebben meghalt, mint egyikötök is a világon van; hanem a leírás tökéletes volt. Hallottad levét?
— Hallottam midőn a másik férfi őt Gower, vagy Gowan névvel illette.
— Ily nevű embert sohasem ismertem, — mondá Arden asszony. A régmúlt időből nincs oly ismerősök, ki megáldhatna. Nem sok áldás volt mostoha életünkön.
(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Az ő kedvéért!

MONTAGUE KELEMEN REGÉNYE.

XX. FEJEZET.

Utban.

(52-dik folytatás.)

De máskülönb is, nem kellett félnie. Gower Jakab és Allison Károly el voltak már határova az antipódkokhoz vándorolni, miheleyst az első vitorlás oda szándékozik, a melyen egy-uttal a vitorláját ledolgozhatják; mert pénzük nem volt.

„No, ezen már túl volnánk!” — mondá Allison, midőn a pap lakát elhagyta. — „Lelkemre mondom, rosszul épen nem ütött ki, hogy az Arden család nincs ideháza!”
„En részemről nem mondomhatom” — vszonzá Gower. — „En szerettem volna velök találkozni s egy néhány szót váltani.”
„Mit használt volna? Tudom, hogy csak elárulta volna magát. De végre is látta leányát, a ki — szavamra mondom! — kedves és szeretetreméltó egy teremtmény; azonkívül fiát is,

ki azonban — mint tapasztalta — különösen engem, nem a legbarátságosabban fogadott.”
„Hisz nem ismertem!”
„Persze hogy nem; s épen mivel nem ismert — fogadónak tart. Legyen neki úgy a hogy akarja, megbecsölök őt és Istenhozzát mondok neki. Nem igen hinném, hogy ez életben mi még találkoznánk egymással.”

„Nem, mondá Gower Jakab, talán jobban is van ez így; — s erről a felkészület előtt soha sem tett említést, hanem azon rózsákat, melyeket Arden Gertrudtól kapott, egy régi zsebkönyvbe tette, melyet folyton kezében hordozott, s naponta gyakran bennégette.”

A bohóczipárnak volt anyji szerencsése, hogy Ausztráliába áttutazhatni alkalmat talált. Gower akadt oly vállalkozóra, ki betanított kuttyája gondjait átvette, melyet megvett ugyan, de felhasználni nem tudott, s Allison Károly szabadon utazhatott annak fejében, hogy a kapitány-nak a hajón különféle szolgáltatást fog teljesíteni, s hogy az ausztráliai aranyásás bizonyos vállalatnál segélyére lesz.

És így történt, hogy az Arden Gertrudal történt találkozás után egy héttel a „Glory” hajó fedélzetén voltak, mely utban volt Melbourne felé.

XXI. FEJEZET.
Egy téli virág.

A volhrtingi látogatás után Arden ur és családja ismét visszatért a városba s az egy-háztagú nemskóra bebizonyították, hogy szükségük volt agazónia a mi a szűzszékre leendő visszatérést illeti. A Brigitta-templon naponként tömve volt. Többen természetesen csak kíváncsággal jöttek megnézni azon személyt, ki oly édeságból jött meg, hol a nép megújuló örömrivalgása közt szorított meg egymás kezét. Ezután történt a hivatalos kölcsönös vendég ért, s ezzel az első nap ünnepélyességét vette ért. Hat óra körül a család díszbeöltözve, ugyanakkor pedig Visconti-Venosta a politikai világot hitta meg vendégül.

A volhrtingi látogatás után Arden ur és családja ismét visszatért a városba s az egy-háztagú nemskóra bebizonyították, hogy szükségük volt agazónia a mi a szűzszékre leendő visszatérést illeti. A Brigitta-templon naponként tömve volt. Többen természetesen csak kíváncsággal jöttek megnézni azon személyt, ki oly édeságból jött meg, hol a nép megújuló örömrivalgása közt szorított meg egymás kezét. Ezután történt a hivatalos kölcsönös vendég ért, s ezzel az első nap ünnepélyességét vette ért. Hat óra körül a család díszbeöltözve, ugyanakkor pedig Visconti-Venosta a politikai világot hitta meg vendégül.

A volhrtingi látogatás után Arden ur és családja ismét visszatért a városba s az egy-háztagú nemskóra bebizonyították, hogy szükségük volt agazónia a mi a szűzszékre leendő visszatérést illeti. A Brigitta-templon naponként tömve volt. Többen természetesen csak kíváncsággal jöttek megnézni azon személyt, ki oly édeságból jött meg, hol a nép megújuló örömrivalgása közt szorított meg egymás kezét. Ezután történt a hivatalos kölcsönös vendég ért, s ezzel az első nap ünnepélyességét vette ért. Hat óra körül a család díszbeöltözve, ugyanakkor pedig Visconti-Venosta a politikai világot hitta meg vendégül.

Csakhamar fölötébb hasznossá tudta magát tenni, s úgy a tanításban, mint a gyermek-

szoba némileg rendetlen lakóival való bánásmódban oly sok tapintattal járt el, hogy mindenki által családtagként tekintett.

Egyedül Fridrik látszott, mintha távol kívánta volna tőle magát tartani. Csak a leg-rövidében beszélt vele, s amennyire lehetett, elkerülte.

Arden asszony mindezzel keveset gondolt, mert Mabel nagyon rokonszemes jelenség volt. Dacára állapotának oly lánosan nézett ki, s oly szép volt, mivel é szertretreméltó, hogy Arden asszony nem egy tekintetben volt kétség-ben szive érzékeny szive félté, midőn a fiatal özyvegnak a családban maradását elhatározottat. Nem tudta, hogy a szerencsétlenség már meg-történt, hogy Mabel szavának minden értét tiszta szemének minden pillantása minden éret átlátszó s hogy szívet oly szerelmre éleszté, melyről nem volt szabad említést tennie.

Gertrud a két idegenel történt kalandját anyjának elbeszélte, de ez annak hallatára érdekesség s csudálkozón kívül egyebet nem mutatott. — Valaki, ki engem régebb időtől ismer, mondá egy napon, midőn e tárgyra némileg visszaemlézett, s mindnyájan a tűz körül kedélyesen csévegeve ültek.
„Mindenesetre mama. De oly érzelmesen hangya önmek hátra bescsuját. Azt mondta hogy önt ismerté és szereté.”

